

... alebo o hierarchii právd a hierarchii skutkov, aby sme neprehľadali ťavu a nepreciedzali komára

BOŽIE SLOVO:

(Gal 1, 6-8)

Čítanie z List sv. apoštola Pavla Galaťanom: *Čudujem sa, že od toho, ktorý vás povolal v Kristovej milosti, tak rýchlo prebiehate k inému evanjeliu. ⁷ Ono ani nie je iné, ibaže sú niektorí, čo vás majú a chcú prekrútiť Kristovo evanjelium. ⁸ Ale keby sme vám hlásali my alebo aj anjel z neba iné evanjelium, ako sme vám hlásali, nech je prekriaty!* Počuli sme Božie slovo.

KATECHÉZKA

(porov. www.inky.sk, úvahy/katechézy č. 479, 315)

To, na čo nás dnes pápež upriamuje, je dôležité – nielen pre nás, ako ohlasovateľov Evanjelia, ale rovnako aj pre nás ako prijímateľov Evanjelia, tých, ktorí boli a sú sami evanjelizovaní. O čo ide?

„V dnešnom svete rýchlej komunikácie a zamerania len na to, čo sprostredkujú médiá, posolstvo, ktoré ohlasujeme, viac než kedykoľvek predtým podlieha riziku, že zostane okyptené a zredukované iba na sekundárne aspekty.“ (EG 34), píše pápež. Napríklad, že „kresťan je človek, ktorý chodí do kostola“. Alebo my sami pozeráme sa na svätcov, apoštolov – a myslíme si, že ak budeme robiť to isté, čo robili oni, budeme aj my skutoční kresťania ako oni. Lenže to tak nefunguje. Ich vonkajšie skutky sú iba *prejavom* toho, čím sa vnútorne stali, keď prešli *metanoiou*, zmenou myslenia ako dôsledkom obrátenia a prijatia daru Božieho synovstva, ktorý v krste dostali. A toto je to podstatné! Človek sa kresťanom stáva *vnútornou premenou osobnosti*, nie napodobením vonkajších prejavov tejto zmeny. Alebo inak: *to, že sa oblečiem do brnenia a budem okolo seba mávať mečom zo mňa možno urobí šermiara, ale určite nie ani šľachtica, ani kráľa, ani rytiera!* Podobne napodobnenie konania a správania sa Božích synov a dcér, obrátených kresťanov – napríklad sa začnem positiť ako oni alebo modliť ruženec tak a toľko ako oni – takisto zo mňa ešte syna alebo dcéru Boha neurobí.

A pápež pokračuje: „Dôsledkom toho by bolo, že niektoré otázky, ktoré sú súčasťou morálneho učenia Cirkvi, ocitnú sa mimo kontextu, ktorý im dáva skutočný zmysel... Musíme byť realisti a nepokladať za samozrejmé, že naši partneri v dialógu poznajú celé pozadie toho, o čom rozprávame, alebo že dokážu spojiť naše výpovede so skutočným jadrom evanjelia, ktoré týmto výpovediam dáva zmysel, krásu a prítlačivosť.“ Napríklad taký pôst. Pre sv. Atanáza je to „*život anjelov*“, sloboda, radosť, blaženosť! Ale pre človeka, ktorý nepozná Krista ani Evanjelium, neuveril a ani sa neobrátil, je to naopak desné bremeno, ťažký sebazápor, v ktorom znova a znova zlyháva. Alebo sexuálna morálka, čistota, zdržanlivosť! Pre veriaceho a obráteného kresťana je to čosi normálne, prirodzené, pochopiteľné, plné slobody a radosti. Pre neveriaceho a neobráteného? Des. Čosi neuskutočiteľné. Ba viac, nepochopiteľné. Veď čo je na tom zlé? A odtiaľ je už len krok k usúdeniu, že táto morálka je niečo absurdné, nelogické, zlé, „stredoveké“ a tmárske a mala by sa zmeniť, aby sa ľudia mohli „milovať“ – veď nie je kresťanstvo práve „o láske“? A tak sa až príliš často stane, že sa radostná a nádherná zvesť Evanjelia a vzrušujúca pasia nového Života v Bohu a s Bohom zmení alebo na „mŕtvu literu“ (porov. 2 Kor 3, 6), na nejaký zákon, súbor príkazov, *moralizovanie*; alebo dotyčný človek kresťanstvo opustí, pretože mu pripadá ako reťaze a bremeno a klietka a bráni mu v tom, čo on sám vníma ako život a slobodu – alebo sa pokúsi prerobiť si ho podľa seba, napríklad do onoho „modliť sa modlím, do kostola chodím, nezabíjam, nekradnem, teda som dobrý kresťan.“

V ohlasovaní – ale aj v našom vlastnom uverení a obrátení sa – má prvenstvo *Evanjelium*, táto nová a prevratná informácia, nový *genetický kód* mysle, duše, ktorý spôsobuje premenu človeka a robí ho schopným žiť Evanjelium a nielen žiť, ale si ho aj patrične užívať, nechať sa ním niesť, a vychutnávať si pasiu toho, byť synom, dcérou Boha! Tak, ako to skonštatoval už apoštol Ján, že „*všetko, čo sa narodilo z Boha, premáha svet. A tým víťazstvom, ktoré premohlo svet, je naša viera*“ v Evanjelium, v Krista (1 Jn 5, 4). Alebo ako hovorí pápež, že misijná činnosť „*nie je posadnutá jednoliatym odovzdávaním množstva doktrín ani ich neodbytným vnucovaním, [ale] ohlasovanie sa skonzentruje na to, čo je podstatné, na to, čo je najkrajšie, najväčšie, najatraktívnejšie a zároveň najpotrebnejšie*“ (EG 35). Inými slovami, cieľom evanjelizácie nie je inému natlačiť do hlavy všetky poučky katechizmu, ale umožniť mu stretnutie so Živým Kristom a spoznať krásu a náheru Veľkého Pozvania Evanjelia. Obávam sa ale, že presne takto sme kresťanstvo prijímali my sami: ako súbor pravidiel a poučiek, „otázok a odpovedí“ z katechizmu! V takomto prostredí „*k najväčšiemu problému dochádza, keď sa posolstvo, ktoré ohlasujeme, stotožní s takými druhotnými aspektmi, ktoré – aj keď sú relevantné – samy osebe nevyjadrujú odkaz Ježiša Krista*“ (EG 34). Konkrétny príklad: *Ešte nie veriaci a nie obrátení návštevníci kostola sa bezmála do krvi bijú o to, či sv. prijímanie na ruku je alebo nie je rúhanie sa a smrteľná urážka Boha alebo či je správna len omša „tradičná“ latinská, alebo aj tá „nová“ a podobne.* A aj keď tieto otázky s kresťanstvom súvisia, ak sú odtrhnuté od viery a obrátenia, stávajú sa modlou a prinášajú namiesto osohu škodu. Ako to ktosi povedal, že „*bludy – to sú pravdy, ktoré sa zbláznili*“, pretože sa odtrhli od celku a od podstaty. Alebo ako o takýchto ľuďoch hovorí Ježiš: „*Komára preciedzate a ťavu prehľtate*“ (Mt 23, 24)! Im nedochádza, že podstatné sú *Božie synovstvo, milosrdenstvo, odpustenie* – a nie to vonkajšie. A to preto, že nepoznajú Krista, iba ako nejakú osobu, o ktorej čítali a počuli. A nepoznajú ani Evanjelium, kresťanstvo sú pre nich iba obrady a príkazy a poučky. Nikdy neuverili, lebo ani nemohli. Nikdy sa neobrátili – a ani netušia, že by niečo podobné mohlo byť pre nich potrebné a týkať sa ich.

NA ZAMYSLENIE:

Počujme ešte raz pápeža: „*To, čo žiari v jadre evanjelia, je nádherna spásanosnej Božej lásky, ktorá sa prejavila v ukrižovanom a vzkriesenom Ježišovi Kristovi. V tomto zmysle Druhý vatikánsky koncil konštatoval, že „jestvuje poriadok, čiže ‚hierarchia‘ právd katolíckeho učenia, lebo ich súvis so základom kresťanskej viery je rozličný“. To isté platí aj o dogmách viery a tiež o celom obsahu doktríny Cirkvi vrátane jej morálneho učenia. Svätý Tomáš Akvinský učil, že aj v morálnom posolstve Cirkvi existuje hierarchia – v čnostiach i skutkoch, ktoré z nich vyplývajú. Skutočne dôležitá je „viera činná skrze lásku“ (Gal 5, 6). Skutky lásky k blížnemu sú najdokonalejším vonkajším vyjadrením vnútornej milosti Ducha: „Základným princípom nového zákona je milosť Svätého Ducha, ktorá sa prejavuje vo viere činnej skrze lásku“. Preto hovorí, že čo sa týka vonkajších skutkov, milosrdenstvo je najväčšou spomedzi čností: „Milosrdenstvo je samo osebe najväčšou čnosťou: jeho obsahom je dávať druhým a, čo je ešte dôležitejšie, dvíhať ich slabosti. Milosrdenstvo je osobitnou úlohou pre tých, ktorí sú nadriadení – veď sa hovorí, že byť milosrdným je Bohu vlastné a práve v milosrdenstve sa obzvlášť prejavuje jeho všemohúcnosť.““ (EG 36 a 37). Krátko a stručne: Na prvom mieste v hierarchii právd je Evanjelium o Božom kráľovstve, Božom synovstve, o zbožštení človeka. Až keď toto poznáme a tomuto sme uverili, môžu prísť na rad ostatné isto dôležité, ale predsa druhotné poučky a pravdy viery. Podobne je to s obrátením: Prvé v poradí je milosrdenstvo, milovať ako Kristus, odpúšťať ako Otec, slúžiť z lásky a s radosťou ako Syn. Mať vzťah a spoločenstvo s Kristom a v Kristovi s Cirkvou, farnosťou, malým spoločenstvom v nej. Až potom, keď sme toto pochopili a prijali – nie ako bremeno ale ako pasiu, dar, privilégiu gium plynúce zo slobody Božích detí – a žijeme to, môžu prísť na pretras iné veci, napríklad aj ako je vhodné prijímať Kristovo Telo vo sv. omši.*

OTÁZKY:

< Prijali sme Evanjelium, alebo iba poučky a príkazy? A sami ohlasujeme Evanjelium alebo tiež skôr poučky, príkazy, normy? Zrkadlí sa v našom kresťanstve „sila a prítlačivosť“ Evanjelia? Nezdôrazňujeme príliš niektoré veci na úkor iných – ako keď farár „desaťkrát hovorí o zdržanlivosti a iba dva alebo trikrát o láske alebo o spravodlivosti“ (EG 38)? Čo treba urobiť pre nápravu? >